

NHỮNG CON CHỮ DIU DÀNG

CHỮ NGHĨA XÓT XA.

(Tập ghi).

Trong một bài viết đã lâu, tôi đưa ra ý nghĩ:

-Nhà văn thường là người rất cô đơn. Một tác phẩm chào đời, đó ai hiểu rõ tác giả MUỐN NÓI GÌ trong đó. Tôi không tin tưởng các nhà phê bình là vì thế. Bởi, chẳng tay nào có thể trình bày chính xác ý tưởng nhà văn qua tác phẩm của họ, mà cứ “nói theo cái đầu các tay ấy nghĩ”, đâm thành trật lất!

Cái “trật lất” này tôi từng gặp nhiều lần, đa phần là từ nữ độc giả (đặc biệt những vị lăm le muốn “đi tắt ngang” vào con đường viết lách); chứ những tay phê bình văn chương hải ngoại, chẳng ai “thèm” nói tới chữ nghĩa tôi!

Mới hôm kia (Feb 28/2020) sau khi đưa lên trang Facebook những hình ảnh về căn nhà Những-Người-Trăm-Năm-Cũ, tôi nhận liền lá thư email của một nữ độc giả (tôi cũng có quen) ở Sài Gòn dạo trước:

(Chép nguyên văn)

“Này bạn hiền, đừng than van nữa vì đây là lần đầu tiên thấy nhà của bạn còn sang trọng hơn nhiều nhà của người Việt Nam trung bình trong nước lắm. Vậy hãy vui lên. Dù người có phụ ta thì khoảng thời gian, dù có ngăn ngại bao nhiêu, cũng để lại trong óc ta, trong tim ta một dấu vết: đó là khi tự mình nhớ đến người ấy, nhắc đến người ấy, như bài thơ khổ hoa được viết tặng bạn hiền ngày sinh nhật.”

Hai chữ “than van” khiến tôi “ớn lạnh”. Thấy có gì lộn cộn theo những câu “lên lớp” của kẻ vắng mặt.

Ở bài này, tôi không có ý phủ nhận lời phê bình của bất cứ ai theo những gì tôi viết, mà chỉ là muốn “điền vào chỗ trống cho hap nghĩa” trong bộ óc nhận định chữ nghĩa của vị nữ độc giả ở Sài Gòn kia.

*/ Những lời gợi nhớ kỷ niệm thuở mới đi vào đời nhau, TNH ghi lại trong bài thơ Còn Nỗi Khổ Em?... tặng sinh nhật 31/12 năm 1994, được chừa bên dưới tấm ảnh hai trái Khổ Hoa đăng trên Facebook vài ngày trước:

“Em nhớ không em?
 Ly nước trà trên thành cửa sổ
 Nồi cơm trong closet
 Và những trái Khổ Hoa
 Còn nồi khô em, em chẳng thấy?
 Hay là em vẫn sống nguy nga? (...)

Hai câu cuối được TNH phô bày trong sâu xa ý nghĩa trân trọng KHÔNG PHẢI là tình cảm của người chồng dành cho người vợ, MÀ CHÍNH LÀ sự ngưỡng mộ của một nghệ sĩ dành cho một nghệ sĩ theo một cách “rất dễ thương” và khác biệt hoàn toàn (với tác giả bài thơ).

Chỉ vậy!

14 con chữ biểu trưng cái Đẹp!

+ Cái Đẹp của những lời ĐƯỢC VIẾT TỪ trái tim, và cũng là cái Đẹp của những lời một lần được ĐỌC LẠI BẰNG trái tim.

+ Chẳng có gì là than van (khóc lóc)!

+ Thời gian đã trôi qua, tình người đã phai pha thì cái Đẹp vẫn KHÔNG thay đổi một khi “nó ĐÃ LÀ cái Đẹp”.

+ Vấn đề nằm ở chỗ “con người từng được nhận cái Đẹp” có thuộc dạng “qua cầu rút ván” hay không mà thôi!

Cũng thật là tội nghiệp đến đáng buồn cho những con chữ!

*/ **Thập niên 1990** tôi có nhiều học trò. Trong số đặc biệt có hai đứa giỏi, đứa con trai tên Tuấn Anh, đứa con gái (tên gì quên mất!).

Đạo đó cứ mỗi mùa Noel là tôi lại tổ chức một kỳ thi đàn, trình bày cho cha mẹ học trò biết sức học tiến bộ tới đâu của chúng.

-(Hành động thật “công phu!”)

+ Nào ra sức tập dượt từng em theo từng bài đã chọn,

+ nào mua quà gói cáp làm phần thưởng sau buổi thi,

+ nào tìm thuê một quán café làm nơi biểu diễn,

+ nào kiếm người chơ cây piano Wurlizer từ nhà đến quán café;

+ nào mời các vị bạn hữu văn nhân nghệ sĩ trong San Jose đến ngồi chằm điêm, xếp thứ hạng từng em theo năng khiếu đứa nhỏ.

+ Phần tôi, tất cả đều là học trò tôi nên tôi không ngồi vào bàn giám khảo.

-(Kết quả có khi thành ra “công cóc!”)

Trong một lần thi, hai đứa học trò giỏi kể ở đoạn trên được các người bạn văn nhân nghệ sĩ chăm cùng hai giải nhất. Tên Tuấn Anh được đặt trên tên đứa học trò con gái. Không có hạng nhì. Hạng ba thuộc về một đứa khác.

Vậy là ngay đêm đó, tôi nhận một cú phone chửi bới từ bà mẹ con bé.

Câu đầu tiên bà ta hỏi:

“Con gái tôi đàn hay hơn thằng bé kia, sao lại chăm nó hạng nhì?”

Sau đó là một tràng nặng nề xối xả...

Trong khoảng gần 10 phút trút giận qua đường giây điện thoại, có một câu bà ta nói:

“Cô không đáng là cô giáo của con tôi! Nên dẹp quách nghề dạy học mà xin vào hãng điện tử làm công nhân hạng bét đi!”

*/ Bây giờ đã mấy chục năm trôi qua, hễ nhớ lại quãng thời gian 1990 đó là tôi lại nhớ đến Tuấn Anh, lòng băng khuâng tự hỏi: “*Không biết lúc này đời nó ra sao?*”

+ Hình ảnh bà mẹ con bé kia cũng hiện ra nhưng bị xóa bết ngay tức khắc; đến nỗi cái tên con nhỏ, dù là học trò tôi, tôi cũng chẳng nhớ!

Điều kể trên KHÔNG phát sinh từ tâm lòng bội bạc với Quá Khứ, mà chính đã NÓI LÊN rất rõ bản chất yêu cái Đẹp (và chối từ cái Xấu) trong tôi, cho dù chỉ là những kỷ niệm một thời dĩ vãng giữa Thầy với Trò!

***/ Trong óc cũng hiện ra một câu chuyện khác, xảy ra đêm 31/12 năm 2016 tại Dalat.**

Buổi ấy, để “đáp lễ” cho lời từ chối mời dùng cơm của một độc giả quen, tôi bèn mời ngược vợ chồng họ đến dự sinh nhật tôi tại căn nhà đường Mai Hắc Đế, có sự hiện diện của Túy Tâm và anh Phùng Kim Ngọc. Phía khách mời theo một cặp vợ chồng khác nữa.

+ Các lời đòi trao nỏ vui như bắp, phần lớn nhờ thái độ “hiếu khách” của nhà-văn-tôi-được-ái-mộ, phần còn lại nhờ đề tài “Dalat.”

+ Ai cũng đưa ra những hiểu biết về Dalat, luôn Tâm và tôi nữa.

+ Chỉ mỗi anh Ngọc ngồi im ngay từ khi Dalat được vị độc giả kia trình bày bằng giọng nói Dalat pha Quảng Ngãi rất hăng.

Khi hai cặp vợ chồng khách đã ra về, ba chúng tôi vẫn ngồi lại uống với nhau những cốc rượu.

Tôi hỏi anh Ngọc:

“Lúc nãy chắc em đã làm gì cho anh không vui nên thấy anh cứ ngồi im lặng?”

Anh lắc đầu:

“Không, anh rất vui với em và Tâm. Nhưng anh chàng kia làm anh lợm giọng. Nghe anh ta nói về Dalat, anh thấy không phải DALAT XƯA giá lạnh, bạt ngàn rừng thông, chập chùng đồi núi em từng yêu mến, mà chính là DALAT nóng bức BÂY GIỜ với những tòa cao ốc ngổn ngang dưới mắt nhìn tự mãn của một đại gia.”

Anh Ngọc quay sang Tâm:

“Giống như Thu Vân vẫn nói: *“Biết thì thừa thì thốt, không biết thì dựa cột mà nghe!”*.”

Tôi cười lớn:

“Hóa ra theo ý anh, anh chàng kia chẳng biết gì về Dalat đâu từng sinh sống nhiều năm tại Dalat?”

Anh Ngọc không đáp cũng chẳng gật.

Tôi “khều”:

“Có nghĩa rằng anh ta chẳng biết mình đang ngồi trước mặt một tay thổ địa Dalat từ đầu thập niên 1950, nên cứ thoải mái *‘múa rìu qua mắt thợ’*?”

(Quay sang Tâm, tôi tiếp: “Anh Ngọc là cháu gọi cựu Đại sứ Bùi Diễm thời VNCH bằng Cậu.”)

Lúc bấy giờ mới nghe anh đáp:

“Dalat xưa mơ màng quý phái bao nhiêu thì dưới miệng lưỡi anh kia, rõ ràng là xấu xí bấy nhiêu. Vậy mà anh ta cứ làm ra vẻ mình rất rành Dalat! Anh dùng chữ ‘lợm giọng’ là do ý ấy.”

*/ Mới hôm kia nghe từ YouTube cái tin phùng 1 Dalat có rạp hát Hòa Bình và Dinh Tỉnh Trưởng đang nằm trong quy hoạch sẽ bị phá bỏ để trở thành công nghệ hóa xi măng cốt sắt, tôi nghĩ ngay đến anh Ngọc, lòng thầm nhủ: *“Cũng may là anh đã chết!”*

Rồi lại nghĩ tiếp đến ngôi nhà của Nguyễn đầu đường Duy Tân, của Tuyên trên Dốc Nhà Làng Nguyễn Biểu, của gia đình đưa con rể Ngọc Năng và luôn quán café Tùng cùng nằm ở đầu đường Phan Bội Châu phùng 1.

Nghe đau lòng thật sự!

Càng thấy đau thêm theo sự ngốc ngếch của những tay lãnh đạo Việt Cộng xuất thân vùng đầm lầy quê mùa, hang sâu hố thẳm, sau ngày 30/4/1975 tự dung ôm trọn vào tay những cửa cải “trên trời rơi xuống” (có nằm mơ cũng không thấy!) nên phá nát hết.

Thử hỏi, với những “đứa” cái đầu đặc sệt mùi tiền tanh tươi, mùi đất nhớp nháp cướp giật của dân như vậy, làm sao có khả năng thẩm thấu cái đẹp tuyệt vời của Dalat, của Thiên Nhiên!

“Tiếc thay cây quế giữa rừng

Để cho thằng Mán thằng Mờng nó leo!”

là vậy!

*
* *

KẾT.

“Tôi THÀ nhìn tác phẩm mình bị chìm chết trong quên lãng một cách cố ý BỞI những tay viết đồ kị khác, còn hơn ĐƯỢC một người có sự thâm thấu và hiểu biết về văn chương CỒ NHƯ ANH ngợi khen!”

như lời đã nói cùng nhà văn Đào Khanh trong một buổi họp văn nghệ tại phòng khách nhà tôi ở San Jose năm 1992.

*Trần Thị Bông Giấy.
(Bài viết xong tại San Jose, thứ Bảy Feb. 29/2020 2:15 trưa).
[]*